

de font en font

aprenem de l'aigua

Proposta didàctica d'educació ambiental per redescobrir el valor social de les fonts i el de l'aigua com a recurs

Idea conceptual inicial :Centres educatius de la Vall del Ges, Oris i Bisaura :

CEIP Sta. Maria de Besora, CEIP El Rocal, CEIP Segimon Comas, SES Bisaura, CEIP Vall del Ges, CEIP Lloriana, CEIP Josep Mª Xandri, IES Cirvianum, Col·legi Sagrats Cors, CEIP Dr. Fortià Solà i Escola Rocaprevera.

Centres i entitats adherides i que fan créixer el programa:

Els Centres de la Vall del Ges Oris i Bisaura i CEIP Rocabrúna, IES Serra de Miramar, CEIP Baltasar, CEIP La Riba Segú, CEIP Escola Enxaneta, IES Narcís Oller, Col·legi M. de D. De la Candela, CEIP Sant Ramon, CEIP Bernardí Tolrà, Col·legi Cor de Maria, CEIP Joan Maragall, CEIP Tomas Ragner, Escola Vedruna i Col·legi La Salle de Ripoll, Casal d'Estiu d'Espinelves,.....

Coordinació tècnica:**Recolzament:**

Consorci Vall del Ges Oris i Bisaura

CRP d'Osona

CRP Ripollès

CRP Alt Camp

Consell Comarcal de l'Alt Camp

Pla educatiu d'entorn de Valls

Ajuntament de Ripoll

Ajuntament de Valls

Diputació de Barcelona

Obra social Caixa de Tarragona programa "tu ajudes"

Introducció

Hidrogeològicament parlant, una font és una surgència natural d'aigua que brolla de la terra o entre les roques. S'originen per les filtracions d'aigua de pluja que penetra en un lloc i emergeix en un altre, de menor altitud, on l'aigua no es troba confinada entre materials impermeables.

De fonts hi poden haver molts tipus (Font natural, font de mina, font de bassal...) però totes han de tenir una característica comuna per realitzar la seva funció bàsica: han de disposar d'un curs d'aigua, l'element que els dona vida i sentit. L'aigua de les fonts o deus naturals acostuma a ser potable i de molt bona qualitat, és a dir, apta per al consum humà, pel seu grau de puresa química i microbiològica.

Des de temps remots, les fonts d'arreu del món han estat lloc de treball, reunió i motiu de lleure, trobada, alegria i festa. Mares, pares i nens marxaven càntir en mà a les deus més properes a buscar aigua per veure i per cuinar. De vegades, simplement sortien amb l'excusa de fer un passeig i berenar envoltats d'un paratge tan singular, com el del grans pollancre, freixes i roures, les herbes medicinals, les flors silvestres de mil colors i olors i els animalons que s'acosten per beure i remullar-se.

Així doncs, des de sempre fonts i persones han estat lligats amb un estret llaç, que els ha fet dependre i conviure l'un amb l'altre.

És per això que l'any 2006, del seminari del Pla de Formació Permanent de Zona en el que hi participen representants de centres educatius de la Vall del Ges, Oris i el Bisaura, sorgeix el projecte *De Font en Font*. Aquest vol ser una proposta d'educació ambiental impulsada per ajuntaments i mestres de centres educatius de primària i secundària. Una iniciativa orientada al treball comú i la participació col·lectiva, a la presa de consciència de la importància del respecte i la conservació de l'entorn, tant del medi natural com de la cultura popular, i que permeti, mitjançant l'experimentació directa, l'observació i la participació, aprendre i gaudir d'un entorn propi i proper però tant oblidat.

Objectius

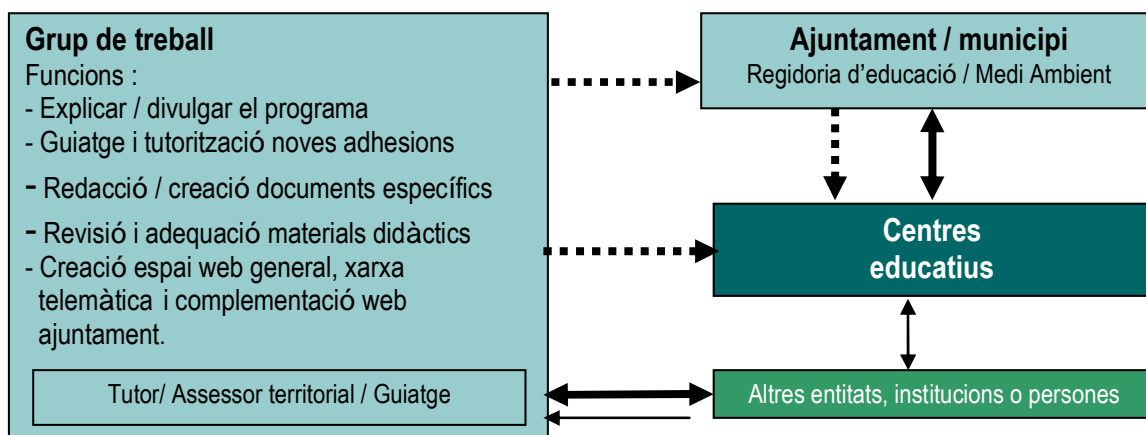
- Realitzar un treball de recerca a partir del plantejament de qüestions i problemes rellevants de l'entorn, mitjançant el treball cooperatiu a partir de l'experimentació i l'ús de diferents fonts d'informació.
- Participar per fomentar el coneixement i el treball comú, la recerca i l'actuació en el propi entorn i la seva realitat. Prendre consciència de l'evolució del paisatge i l'ús del territori
- Viure les fonts com a valor social i l'aigua com un recurs. Potenciar i valorar la necessitat d'actuar col·lectivament en la recerca de solucions a problemes ambientals.
- Aprendre a observar i descriure la fauna i flora. Comprendre la seva interacció amb el medi.
- Reconèixer i aprendre les característiques fisicoquímiques i biològiques de l'aigua de la font.
- Prendre consciència de la importància de la tradició, la cultura popular i valorar l'intercanvi d'experiències entre els diferents actors i membres de la comunitat educativa.

Organigrama de treball

Per portar a terme el programa és important i necessària la col·laboració entre diferents òrgans i entitats. Partim d'un grup de treball obert, format en principi per mestres i altres persones externes de manera voluntària, amb la funció d'explicar i divulgar el programa. Pel guiatge i tutorització de les noves adhesions es compta amb educadors ambientals i tècnics municipals locals. De l'equip de treball, dels participants i dels assessors externs en depèn la redacció, la creació i valoració de documents específics. Està prevista la revisió i adequació a cada municipi dels materials didàctics i de suport, amb una periodicitat bianual, així com la creació i manteniment d'un espai web comú general d'àmbit del territori català anualment.

És important l'aportació de tècnics municipals, entitats i persones externes als centres docents i al grup de treball, que col·laboren que s'impliquen de manera voluntària i que aporten propostes per a la millora i l'ampliació del programa.

Esquema 1. Organigrama de treball del programa

Metodologia

S'han creat dues guies didàctiques; una per educació primària i l'altre per a secundària. Per disposar d'un material didàctic d'orientació-guia, per preparar la sortida a la font i recollir la informació com a base del treball a l'aula.

Es disposa també d'un dossier complementari que ajuda a completar i ampliar informació.

Imatge 2: Guies didàctiques utilitzades.

Cada escola escull una o varies fonts i ho posa en comú al si del grup de treball local. També s'escull un padrí o padrina, a qui l'alumnat entrevistarà. Aquest serà una persona propera a l'entorn estudiat que ens ajudarà a conèixer la història i l'entorn social de la font.

Després de realitzar el treball previ de recopilació d'informació general a l'aula, es realitza, com a mínim, una sortida de camp durant el curs, on es procedeix a la recollida de dades i mostres, amb el guiatge dels dossiers, per a conèixer l'entorn natural de la font. Aquesta tasca es complementa amb la possibilitat de fer una anàlisi més completa, sobretot a secundària, per part d'algun laboratori clínic o farmacèutic, o del propi laboratori de l'escola si les condicions ho permeten.

Tota la informació recollida i elaborada es passa a la coordinació tècnica del programa per fer-ne la corresponent sistematització i el buidatge necessari, i així incorporar-ho a l'espai web general de programa i a la dels municipis que pertanyen els centres, com a recull global, d'intercanvi i de consulta de les experiències per altres docents i públic en general.

Vall del Ges, Orís i Bisaura, primavera 2009

